

Tarih : 21/11/2024

Sayı : 2024-24

2024/III Geçici Vergi Döneminde ENFLASYON DÜZELTMESİ (Üç Aylık #2)

Bir [önceki](#) sirkülerimizde;

Gelir tablosundaki (31/12/2023 tarihli) brüt satışlar toplamı 50.000.000 TL ve üstünde olan mükelleflerin 30.09.2024 tarihli bilançolar üzerinde yapacakları enflasyon düzeltmesi işlemlerine genel olarak değinilmiştir.

Bu sirkülerimizde bu konuyla ilgili olarak popüler bir soru üzerinde tartışma başlatılacaktır.

Soru: Gelir tablosunda 648 hesap ve 658 hesap aynı anda bulunabilir mi? Yoksa birbirlerine mahsup mu yapmak gerekir.

Bu soruyu basit bir rakamsal örnek vererek cevaplamaya çalışacağız.

4. ÖNCEKİ (30.06.2024) GEÇİCİDE NE YAPTIK?

Bilançoda başka kalemler olması gerekmektedir. Ancak anlaşılabilir olması açısından bu örneği çok basit tutarak ilerleyelim.

Enflasyon düzeltmesi öncesi ön bilanço aşağıdaki gibidir:

30.06.2024 Tarihli ED Uygulanmamış Bilanço			
Aktif	Tutar	Pasif	Tutar
250 Arazi ve Arsalar	100.000,00	400 Banka Kredileri	100.000,00

Önceki geçicide enflasyon düzeltmesini şu şekilde yaptık:

Açıklama	Tutar
Arsanın 31.12.2023 deki ED uygulanmış değeri (A)	100.000,00
30.06.2024 Taşıma katsayısı (B)	1,19493
Arsanın 30.06.2024 deki ED uygulanmış değeri (C= A x B)	119.493,00
30.06.2024 Tarihinde ED Karı (D= C -A)	19.493,00

4.1. Yevmiye Maddeleri ve Bilanço

Bu düzeltme işlemine ilişkin enflasyon düzeltmesi yevmiye kayıtları aşağıdaki gibi olmalıdır:

1	30.06.2024	Borç	Alacak
	250 Arazi ve Arsalar	19.493,00	
	698 Enflasyon Düzeltme Hesabı		19.493,00
2	30.06.2024	Borç	Alacak
	698 Enflasyon Düzeltme Hesabı	19.493,00	
	648 Enflasyon Düzeltmesi Karları		19.493,00

3	30.06.2024	Borç	Alacak
	648 Enflasyon Düzeltmesi Karları	19.493,00	
	690 Dönem Kârı veya Zararı		19.493,00
4	30.06.2024	Borç	Alacak
	690 Dönem Kârı veya Zararı	19.493,00	
	590 Dönem Net Karı		19.493,00

Buna göre enflasyon düzeltmesi sonrası bilanço aşağıdaki gibi oluşacaktır:

30.06.2024 Tarihli ED Sonucu Bilanço			
Aktif	Tutar	Pasif	Tutar
250 Arazi ve Arsalar	119.493,00	400 Banka Kredileri	100.000,00
		590 Dönem Net Kârı	19.493,00
Aktif Toplamı	119.493,00	Pasif Toplamı	119.493,00

Yukarıdaki yevmiyelerden son iki yevmiyeyi yaptıysanız gelir tablonuzda 648 hesap bakiyesi zaten kalmaz ki bize göre olması gereken de budur. Ancak, uygulamada son iki yevmiye kaydının yapılmadığı veya yapılsa bile son bilanço üretimi akabinde bu iki yevmiyenin iptal edildiği dolayısıyla 648/658 hesap bakiyesinin hesapta bırakıldığı durumuyla karşılaşılmaktadır.

4.2. Kapanış Kayıtları Neden Yapılmıyor?

Bu durumun neden yaygın olduğu konusunda yaptığımız araştırmada bulduğumuz sonuçları paylaşalım:

Geçici vergiye esas kazancın tespiti konusunda açıklamalar Gelir Vergisi Genel Tebliği¹ (Seri No: 217) ile yapılmıştır. Geçici vergi uygulamalarının yasal defterlere ne şekilde kaydedileceği hususunda ise net bir açıklama ise yapılmamıştır.

Tebliğin sonunda “7.1. Bilanço Esasında Defter Tutan Mükellefler” alt başlığı altında;

“Bilanço esasında defter tutan mükellefler verecekleri geçici vergi beyannamesine, geçici verginin ilgili olduğu dönem sonu itibariyle çıkaracakları gelir tablosunu ekleyeceklerdir.

Söz konusu gelir tablosu, dönem sonu işlemler kayıtlarda gösterilmeksizin geçici vergi döneminin son günü itibariyle çıkarılacak mizandan hareketle düzenlenebilecektir. Bu durumda, dönem sonunda yapılması gereken işlemlere ilişkin olarak yasal defter kayıtları dışında yapılan hesaplamalar ve mizan, istenildiğinde ibraz edilmek üzere muhafaza edilecektir.”

Açıklaması yapılmıştır.

Buna göre geçici vergi dönemlerinin son günü itibariyle itibarıyla gelir tablosu çıkarılacaktır. Bu gelir tablosunda, dönem sonu işlemleri olmayacaktır. Dönem sonunda yasal defter kayıtları dışında yapılan hesaplamalar ise ayrıca muhafaza edilecektir.

Geçici vergi dönemlerinde beyannameye eklenmesi istenen gelir tablosunda, kapanış kayıtlarının istenmemesinin mantıklı bir açıklaması vardır. Örneğin “600 Yurtiçi Satışlar” hesabı ile istenen bilgi; bu hesabın kapatılmış bakiyesi 0 (sıfır) değil, işletmenin dönem içinde yaptığı yurt içi satışlar tutarıdır.

¹ 27.12.1998 Tarih ve 23566 sayılı Resmî Gazetede yayımlanmıştır.

Benzer şekilde “648 Enflasyon Düzeltmesi Karları” veya “658 Enflasyon Düzeltmesi Zararları (-)” hesapları ile istenen rakam da bellidir. Dolayısıyla, beyannameye eklenen gelir tablosunda, bu hesaplara ilişkin olarak 0 (sıfır) değil enflasyon düzeltmesi sonucu oluşan 698 hesaptan aktarılan rakam gösterilmelidir.

4.3. Kapanış Kayıtları Yapılmalı Mı?

Gelir tablosu, tek düzen hesap planı uyarınca, “6- Gelir Tablosu Hesapları” ana hesap grubunda takip edilen ve 600’lü hesaplar olarak tabir edilen hesaplardır. Bu hesaplar yıl sonunda (bilanço gününde) kapatılır.

Enflasyon düzeltmesi bilanço üzerinde yapılır. Enflasyon düzeltmesi yapılan her geçici vergi döneminin son günü artık bilanço günüdür.

Örneğimize göre, enflasyon düzeltmesi sonrası oluşan aşağıdaki bilançoda yer alan “590 Dönem Net Kârı” hesabında bulunan 19.493,00 TL rakamına;

30.06.2024 Tarihli ED Sonucu Bilanço			
Aktif	Tutar	Pasif	Tutar
250 Arazi ve Arsalar	119.493,00	400 Banka Kredileri	100.000,00
		590 Dönem Net Kârı	19.493,00
Aktif Toplamı	119.493,00	Pasif Toplamı	119.493,00

Aşağıdaki yevmiye kayıtlarını yapmadan ulaşmak mümkün değildir.

30.06.2024	Borç	Alacak
648 Enflasyon Düzeltmesi Karları	19.493,00	
690 Dönem Kârı veya Zararı		19.493,00
30.06.2024	Borç	Alacak
690 Dönem Kârı veya Zararı	19.493,00	
590 Dönem Net Karı		19.493,00

Bu kayıtlar “648 Enflasyon Düzeltmesi Karları” hesabını kapatmaktadır.

Bilanço denkliği açısından bu kayıtları yapmayıp da yapmış gibi hesaplamalar yaparak veya önce kayıtları yapıp sonra iptal etmek de bir tercih olabilir. Bu durumda beyannameye eklenen bilanço, defter kayıtlarıyla uyumlu olmayacaktır. Çünkü bilançoda görülen “590 Dönem Net Kârı” kalemi ve karşısında bulunan “19.493,00 TL” rakamı defter kayıtlarında yoktur.

Geçici vergi beyannamelerine gelir tablosu yanında artık bilanço da eklenmektedir. Bu bilanço defter kayıtlarıyla ya uyumlu olacak ya da olmayacaktır.

Bizim tercihimiz bilançonun defter kayıtlarıyla uyumlu olması doğrudur.

([Sonraki...](#))

**Saygılarımızla,
ATC Universe**

Bu sirkülerde yer alan açıklamalar bilgilendirme amaçlı olup konuyla ilgili işlem tesis etmeden önce profesyonel bir danışmana başvurunuz.